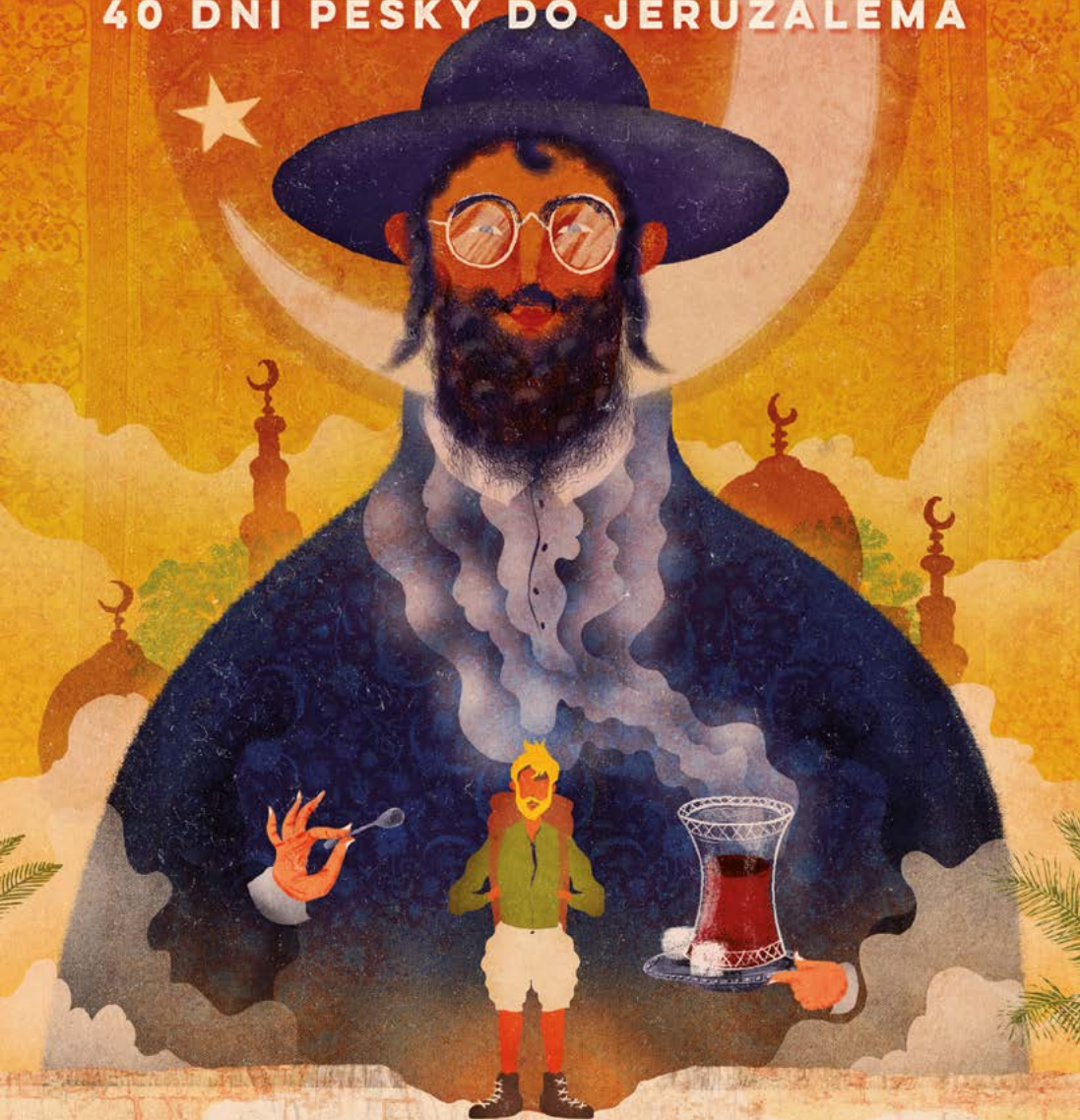

LADISLAV

ZIBURA

40 DNÍ PĚŠKY DO JERUZALÉMA

Bizbooks®

40 dní pěšky do Jeruzaléma

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Ladislav Zibura

40 dní pěšky do Jeruzaléma – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

LADISLAV

ZIBURA

40 DNÍ PĚŠKY DO JERUZALÉMA

LADISLAV

ZIBURA

40 DNÍ PĚŠKY DO JERUZALÉMA

ILUSTROVALI TOMSKI&POLANSKI

BIZBOOKS
BRNO 2018

40 DNÍ PĚŠKY DO JERUZALÉMA

LADISLAV ZIBURA

Odpovědná redaktorka: Hana Hozová

Obálka: Tomski&Polanski

Ilustrace: Tomski&Polanski

Jazyková korektura: Martina Mojzesová, Pavlína Zelničková

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN tištěné verze 978-80-265-0696-6

ISBN e-knihy 978-80-265-0757-4 (1. zveřejnění, 2018)

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Informace o knihách z nakladatelství BizBooks:

www.bizbooks.cz

www.facebook.com/NakladatelstviBizBooks

www.twitter.com/BizBooks_knihy

Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2018 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 31 826.

© Albatros Media a. s., 2018. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

2. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

PŘEDMLUVA K NOVÉMU VYDÁNÍ

Tento příběh jsem prožil ve svých dvaceti, knihu napsal o rok později. S odstupem čtyř let vnímám, že zatímco rozhodných soudů je v ní plno, některé pasáže postrádají jistou pokoru.

Následující řádky jsem přesto ponechal bez úprav. Zůstávají tak svědectvím o vší naivitě a suverenitě, kterou může mladý muž ve svých dvaceti mít.

Děkuji všem, kteří se zasloužili o to, že bych dnes tuto knihu napsal úplně jinak.

Ladislav Zibura

TOUHA CESTOVATELSKÁ

Neprozkoumat za celý svůj život svět, do kterého jsme se narodili, je podobně divné, jako si neprohlédnout právě použitý toaletní papír. Nekonečná zvědavost totiž spolu s močením vestoje patří k největším darům, které mladým mužům příroda nadělila. Morální povinností všech objevitelů je postavit se každému, kdo by nás o ně chtěl připravit. Jedině tak vybudujeme svět, ve kterém jsme hnáni vpřed touhou po poznání a kde můžeme vyčurat své jméno do sněhu.

Má láska k cestování a poznávání je stará jako já sám. Dokonce i lůno své matky jsem opustil dřív, než je běžné. Sametovou revoluci jsem ale vzdor svému spěchu zmeškal o dva roky. Když mi otec ve dvou letech začal místo pohádek číst dobrodružné knihy, definitivně mi zničil dětství. Začal jsem totiž litovat, že kvůli svému malému tělu nemohu prožívat stejná dobrodružství jako jejich hrdinové. Přesněji řečeno, já byl připraven, ovšem matka nesouhlasila. Zatrhla mi i cestu kolem světa, kterou jsem naplánoval v prvním ročníku osmiletého gymnázia.

6 Neukojenou touhu po cestování a svobodě mi vynahrzovalo jídlo. Díky němu jsem se až do čtrnácti let nemusel zaobírat zbytečnostmi, jako jsou sport či holky, a měl dostatek času věnovat se encyklopediím a televizi. Kromě bestiální nadváhy jsem celé dětství vynikal také neobyčejnou nešikovností. Díky dobrému úrazovému pojištění se mi podařilo pravidelně přispívat do rodinného rozpočtu, aniž bych musel podnikat něco nebezpečného. V mých lékařských zprávách se objevují kuriozity jako dvojitá fraktura holenní kosti při bobování či zlomenina ruky po úderu fotbalovým míčem. Jindy se mi podařilo zlomit si malíček při florbalu, když jsem zakopnul po cestě na

střídačku. Těžký otrěs mozku a rozbitá hlava na cyklistickém výletu s rodinou by v tomto kontextu nezněly nijak zvláštně, kdybych je neutrpěl v okamžiku, kdy jsem kolo vedl do kopce.

Nadváhy se mi podařilo zbavit až v pubertě díky běhu, jízdě na kole a počínající mentální anorexii. Vzdor tomu, že jsem v pubertě také objevil půvab alkoholu, mi obliba sportu nějakou dobu vydržela. Společně s kamarádem Jirkou jsme podnikali pěší výlety s jediným cílem – úplně se zničit. Vrcholem našeho snažení byla podzimní výprava z Prahy do Českých Budějovic. Oněch 160 kilometrů se nám tehdy podařilo překonat za 36 hodin. Kdybych v polovině cesty na chvíli neomdlel a už od Benešova u Prahy sprostě nenadával, šlo by o hezký sportovní výkon. Tehdy jsem pochopil, že pěšky se dá dojít opravdu daleko. A také že chodit pěšky daleko opravdu bolí.

Pěší poutě u mě mají silně maskulinní začátek – poprvé jsem se o nich dočetl v rubrice „příběhy čtenářek“ v časopisu *ONA Dnes*. Invalidní poutnice nadšeně popisovala, jak na vozíčku podnikla pouť do Santiaga de Compostela a potkala tam nejlepší lidi na světě. Ještě téhož dne jsem se rozhodl, že tam po maturitě půjdu taky. Matka nabyla dojmu, že na cestě nepochybně zemřu, což je vzhledem k jejím předchozím zkušenostem s nešikovným Ládíkem víc než pochopitelné. Abych mámu uklidnil, pustil jsem jí film *Cesta*, který pouť do Santiaga popisuje. Bohužel mě nenapadlo si předem přečíst anotaci. Během promítání totiž vyšlo najevo, že film začíná příběhem mladého muže mého věku, který zemře první den cesty v Pyrenejích. Pouť pak vykoná jeho otec, který na cestě postupně rozprašuje popel svého syna. Film to byl hezký a dojemný, matka ale neuklidnil.

Matka týden po maturitě (rok 2011) uvěřila mému slibu, že Pyreneje obejdu, nasmažila řízky a společně s bratrem a otcem

mě vyprovodila na tehdy ještě ruzyňské letiště. Tento nepodstatný detail uvádím proto, že ač to možná z knihy nevyplývá, jsme skvěle fungující rodina. Mladý Ládík se na pouti do Santiaga poprvé v životě musel starat sám o sebe, ale zvládl to dobře. Navíc zjistil, že lidé jsou docela fajn. Po měsíci a 900 kilometrech cesty se mi podařilo dorazit až k oceánu, kde podle středověkých poutníků končil svět. Svůj první velký úspěch jsem se rozhodl oslavit vypitím láhve ginu na útesech. Před pýchou mě tehdy uchránila první velká rána osudu, který mě od té doby usměrnil ještě mnohokrát. Po cestě zpátky z útesu jsem se totiž kvůli přílivu lehce přitopil a ze Santiaga de Compostela se mi pak podařilo odletět na špatné letiště. Od té doby si pamatuji, že ve Frankfurtu jsou letiště dvě, a také se bojím létat.

Rok byl doba dostatečně dlouhá na to, abych zapomněl na všechny bolesti pouti a vydal se na cestu znovu. Tentokrát v doprovodu svého kamaráda Michala do Říma. Rodiče si do dnes myslí, že jsem vycházel od prahu našeho domu, ve skutečnosti ale naše pouť začala o dvě hodiny později u skleničky whisky v kavárně Horká Vana. Michal se ode mě nakonec odpojil v Innsbrucku, protože mu bylo vedro. Mně taky bylo vedro, ale neměl jsem se od koho odpojit, a tak mi nezbylo než do Říma dojít. Za celých 1 400 kilometrů jsem byl v blízkém kontaktu s autem jen jednou – když mě srazilo na přechodu. Celá cesta mě vyšla na pouhých 240 eur. Třicet eur jsem navíc našel na silnici a osmdesát vyhrál na automatech. Do původního cíle své cesty jsem ale nedorazil. Ve Vatikánu mě totiž odmítli pustit do chrámu svatého Petra, ke kterému poutníci tradičně směřovali. Po návratu domů jsem o své pouti poskytl první rozhovor v životě. Novinářka mu dala titulek „Do Itálie se už v životě nechci vrátit, říká mladý poutník“, a dodnes mám proto strach z každého auta rozvážejícího pizzu.

V roce 2013 jsme se s Michalem sešli znovu, abychom naplánovali další cestu. Bylo to den po Budějovickém půlmaratonu, na kterém jsem se třikrát pozvracel mezi diváky, proto nadpěší chůzí zvítězil bicykl. Náš plán byl prostý – po proudu Labe bez mapy dojet k Severnímu moři a v pořádku se vrátit zpět. Já vyjel na kole svého otce, Michal zase na kole své sestry. Do cíle se nakonec nepodařilo dojet ani jednomu z nás. Michal se ode mě znovu odpojil, tentokrát v Praze-Davli. Nízko posazené sedlo kola jeho sestry mu totiž namohlo kolenní vazy. Já sice k moři dojel, ovšem kvůli selhání orientace při jízdě bez mapy to nebylo moře Severní, nýbrž Baltské. Druhá rána osudu mě postihla v Berlíně. Tam jsem triumfálně vytáhl mapu zakoupenou ve slevě v antikvariátu. Bohužel se ukázalo, že na ní chybí celý západní Berlín. Tento zážitek mě inspiroval k tomu, abych příští pouť znovu podnikl bez mapy.

V roce 2014 přišlo to, čemu už jsem se nemohl vyhýbat. Abych uzavřel trojlístek nejvýznamnějších středověkých poutí, bylo třeba vyrazit do Jeruzaléma. Kvůli válce v Sýrii ale neexistoval rozumný způsob, jak naplánovat nepřerušovanou trasu, kterou bych mohl ujít během letních prázdnin. Nakonec jsem se rozhodl dojet autobusem k bulharsko-tureckým hranicím, pěšky dojít na tisíc kilometrů vzdálené letiště v Antalyi a odtud přeletět do Izraele, kde pouť dokončím. Letní vedra, válka v Izraeli a postní měsíc ramadán v Turecku slibovaly vpravdě neopakovatelný zážitek. Abych z cesty bez mapy udělal ještě větší dobrodružství, rozhodl jsem se předem nezjišťovat nic o místech, která mám navštívit. Vzrušující, že? No, však uvidíte.

TOUHA POUTNICKÁ

Nahý jsi přišel na svět a nahý vycházíš na pouť. Je pozoruhodné sledovat, jak na pouti mizejí rozdíly mezi lidmi. Do Santiaga bok po boku neputují právník, student a důchodce, ale jen tři lidé. Svě všední životy totiž nechávají doma a do Santiaga se vydávají jako děti, které objevují úplně nový a neznámý svět. Na počátku pouti jsou všichni stejně nezkušení – a žádný titul ani peníze jim nepomůžou vyhnout se puchýřům nebo znovu najít cestu, když se ztratí.

Pěší poutě mají tradici prakticky ve všech světových náboženstvích. Křesťané se víc než tisíc let vydávají k hrobům svých svatých, podniknout pouť do Mekky je jednou z hlavních povinností pravověrného muslima, židé putují k troskám Šalamounova chrámu, hinduisté zase chodí tisíce kilometrů podél Gangy. Tradice poutí do značné míry souvisí s tím, že pěší chůze dříve byla jediným dostupným způsobem přepravy. V tomto ohledu se mimochodem středověkým poutníkům přibližují, neboť nevlastním řidičský průkaz. Když půjdeme o trochu dál, poutnictví je staré jako lidstvo samo. První lidé během svého života na cestě za potravou urazili desetitisíce kilometrů a nikdy nezůstávali dlouho na jednom místě. Naše tělo je pro chůzi dokonale uzpůsobeno a obřadní i praktický význam chůze je jedna z mála věcí spojujících všechny civilizace, které kdy vznikly.

Od okamžiku, kdy jsem se o pěších poutích poprvé dozvěděl, mi vrtalo hlavou, proč to všichni ti lidé vlastně dělají. Poutě totiž nejsou jen přežitkem z dob dávno minulých. Každý rok na ně vyráží víc a víc lidí – jen do Santiaga minulý rok přišlo na 200 tisíc poutníků. A hlavní motivací poutníků není

jen víra – dobrá polovina z těchto lidí jsou obyčejní pohané. Myslím, že existuje jen málo věcí, které lidé dělají po tisíce let a nedávají žádný smysl. Proto mě pouť lákala čím dál víc. Chtěl jsem poznat, co lidem dává. Proč kvůli pouti i dnes opouštějí pohodlí svých domovů, aby dobrovolně trpěli bolestí a únavou na nekonečné cestě. A k tomu všemu ta úžasná historická tradice. Poutě jako by pomáhala překlenovat celá staletí. I dnes díky ní můžete prožít prakticky totéž, co lidé mnoha generací před vámi. To vše mě lákalo tak moc, že jsem o pouti snil několik let.

Když se mi konečně podařilo vyrazit do Santiaga, byla to pro mě úžasná příležitost. V osmnácti letech jsem se mohl bavit s lidmi, kteří na pouť na rozdíl ode mě nevyrazili z pouhé zvědavosti. Bylo fascinující poslouchat, čím si v životě prošli a proč na pouť vyrazili. Na měsíc se mi otevřely dveře k jejich životním zkušenostem, o které se se mnou ochotně dělili. A co samotná cesta? Ta byla přenádherná. Každý den úplně nová krajina, kterou člověk prochází beze spěchu a v úplném tichu. Odpočinek u malých potůčků, čerstvé ovoce ke svačině, večerní víno s ostatními poutníky a usínání pod klenbami kláštera na těch nejpohodlnějších matracích na světě. Cesta do Santiaga mě přesvědčila o tom, že všechny těžkosti k pouti sice patří, ale je úplně zbytečné se jich obávat. Chůze se totiž odehrává jen na pozadí všeho ostatního a na problémy je snadné zapomenout. A také jsem zjistil, že na pouti je všechno úplně jinak. Váš život se díky ní ze dne na den převrátí naruby. Takle změna není trvalá. Ale dostat se ze zajetých kolejí je jedinečný a obohacující zážitek.

Pouť do Říma pro mě byla úplně jiná. Nikdo nerozuměl tomu, co a proč dělám. Většinu cesty jsem strávil jen sám se sebou, aniž bych se kvůli jazykové bariéře měl s kým bavit.

A čas strávený s Michalem? Je to můj dobrý kamarád a společnou cestu jsme si užili. Ovšem potvrdilo se mi to, o čem mluví všichni zkušenější poutníci – cesta v osamění má své neopakovatelné kouzlo. Všech třicet sedm nocí jsem spal pod širým nebem, často mě trápily hlad a žízeň. Chodit se dalo jen po silnicích, takže kolem mě celé dny projížděly tisíce aut. Abych si ukrátil čas, denně jsem chodil i padesát kilometrů. Na cestě mě ale provázela spousta až neuvěřitelných náhod a přátelských lidí. Prošel jsem také spoustou krásných historických měst a užíval si podmanivou krajinu Apenin a Toskánska. Navzdory, nebo snad díky všemu tomu vedru, hladu a spaní v přírodě na pouť do Říma vzpomínám jako na jedno z nejkrásnějších období svého života. Myslím si, že pro mě byla přesně tím velkolepým a náročným dobrodružstvím, kterým si potřebuje projít snad každý mladý muž.

Třítýdenní cesta na kole k Baltskému moři mi ukázala jen to, že pěší chůze má svou zvláštní atmosféru, kterou nelze nahradit. Cyklista se totiž musí mít neustále na pozoru a soustředit se na jízdu. Na chůzi naopak mohu úplně zapomenout a vnímat jen okolí. Monotónní a pomalý pohyb působí jako meditace, díky níž si člověk připadá, jako by se vznášel zcela mimo prostor a čas. Chůze představuje návrat ke kořenům lidského pokolení a učí mě trpělivosti. Neexistuje způsob, jak poznat zemi lépe, než ji metr po metru projít pěšky. Každý krok mě přibližuje novému zážitku. A chůze je pomalá jen zdánlivě. Díky tomu, že mám na svět dostatek času, totiž zjišťuji, jak fascinující je každý jeho kout. Vnímám i ty nejmenší detaily a objevuji život tam, kde jsem ani netušil, že by mohl existovat.

Poutě pro mě nepředstavují náboženský prožitek ani sportovní výkon. Nedokážu ale vysvětlit, proč se na ně vlastně vydávám. Někde v hloubi duše prostě cítím, že mi mají co dát.

Samotná realita poutě přitom není vždy idylická a občas se sám sebe ptám, proč to všechno vlastně podstupuji. Ovšem ve vzpomínkách pouť ožívá vlastním životem – stává se z ní důležitý životní milník a zdroj inspirace. Není týden, kdy bych si nevzpomněl na něco, co jsem na cestách prožil. Obvykle se zasměji nějaké situaci nebo si v mrzuté chvíli připomenu okamžiky úplné svobody. Nehledám v tom žádnou filozofii a nenamlouvám si, že by mi poutě nějak změnily život. Mám rád povrchní věci, užívám si všech výtobytků moderní doby, vyhýbám se nepohodlí a moc mi chutná káva i pivo. Jen si myslím, že je fajn získat zážitky ze světa, kde je všechno úplně jinak. Jako by tím člověk dával dohromady mozaiku života. A zjistil jsem, že je docela praktické se za těmito zážitky vydávat pěšky.

TOUHA SPISOVATELSKÁ

Vždy mě bavilo poslouchat lidi, kteří pro něco pocítují opravdovou vášně. A mrzí mě, že o svých zamilovaných činnostech nemluví častěji. Ať už sbírají známky, běhají maratony, nebo hrají na trombón, měli by odhodit skromnost a vyprávět o tom každému, koho to zajímá. Když už nám něco přijde nejlepší na světě, je správné se pro to pokusit nadchnout i ostatní. Nebo snad znáte zajímavější konverzaci než rozhovor s člověkem, který je skutečně zapálený pro věc?

Čtení knih ve mně odjakživa vzbuzuje zvláštní frustraci z vlastní malosti. Všechna ta vyspělá díla od zkušených autorů mi připomínají, že nikdy nemohu dosáhnout jejich úrovně a pravděpodobně ani prožít tak zajímavý život. Vždy jsem si říkal, že s tím patrně nic nenadělám. Ovšem teď mám příležitost celou věc změnit a rozředit svět literatury knihou od nezkušeného autora, který nemá problém sdělit nejrůznější cestovatelské obvyčejnosti. Tahle část mi na většině knih o cestování chyběla. „Kam ti lidi chodili na záchod?“ ptal jsem se sám sebe. „Stalo se jim vůbec něco legračního, nebo jen lezli na tu horu?“ vrtalo mi hlavou. Myslím, že mí kolegové začínající autoři často zapomínají na jednu věc. Čtenář nebere do ruky jejich knihu jen proto, aby se dozvěděl o tom, jak báječné věci dokázali. Kdepak. Chce, aby se autor odhalil ve vši své nahotě a nic mu nezatajoval. Miluje informace ze zákulisí a těší se na každou pikantní a provokativní pasáž. Pokud se vypravěč stylizuje do role Mirka Dušína, může vést hezký monolog. Poučný, inspirativní a zajímavý, ale stále jen monolog. Ale co když čtenář s vypravěčem občas nesouhlasí? Pak se kniha mění v dialog. Čtenář může autorovi odporovat, nenávidět ho a pomlouvat ho před

kamarády, aby jen o pár stránek později zjistil, že to možná myslel jinak. Napsat podobně provokativní knihu byla ta nelehčí věc na světě. Můj deník, kterému jsem se na pouti věnoval několik hodin denně, stačilo prakticky jen přepsat do počítače.

Nepochybují o tom, že vás některé pasáže této knihy pobouří. Věřte ale, že to byl jediný způsob, jak vyprávět svůj příběh, aniž bych vám něco zatajoval. Nepochybně vás také bude iritovat můj strohý novinářský sloh. I v tom jsem nevinně. Tři roky se nade mnou, studentem žurnalistiky na Masarykově univerzitě, vznáší hrozba masitých úst magistra J. Č., která se zamračí u každého nadbytečného slova. Tento vzácný muž mě prostřednictvím barvitých podobenství a humorných příběhů z praxe naučil vážit si času čtenáře a neplýtvat jím. Ekonomická fakulta mi zase pomohla osvojit si pojem „komparativní výhoda“. Každý by se měl věnovat tomu, v čem je oproti ostatním věcem relativně nejlepší. V mém případě to na poli literatury rozhodně nejsou lyrické popisy ani dojemná líčení, ale sarkasmus, úsečnost a stručnost. To ovšem nic nemění na tom, jak hluboce mám rád lidi. Oni jsou fakt ohromně super. Ve svých žertech tak vůči nim zůstávám přísný, ale spravedlivý. Schytávají je úplně všichni a já v první řadě. Takhle je to podle mě fér.

Nabízí se otázka, proč jsem vlastně tuto knihu napsal. Možná vás to překvapí, ale bylo to kvůli vám. Já totiž chci, abyste šli taky.

DEN 1.

Snad každý člověk při cestě do úplně neznámé země cítí jistý strach. Bojí se, že se tam nedomluví, okradou ho, chytne exotickou chorobu a zemře v krutých bolestech. Sotva ale zemi alespoň trochu pozná, většina původních obav se rozplyne. Zjistí, že tam žijí lidé jako on, nikdo ho nechce zabít a chytne maximálně průjem. Je škoda, že si tento svůj omyl neuvědomujeme při hodnocení zemí, ve kterých jsme nikdy nebyli. Možná bychom je tak snadno neodsuzovali.

V malém městečku Pinarhisar na západě Turecka líně plynulo červencové odpoledne. Lidé se před zničujícím poledním vedrem schovávali ve svých domovech. I v pohodlí gaučů se nad nimi ale vznášela děsivá kletba postního měsíce ramadánu. Od východu do západu slunce jejich ústy nesmí projít zhola nic – voda, jídlo, cigareta, a dokonce ani vepřová klobáska. U mešity zastavil starý autobus a skřípavě otevřel dveře. Vystoupil z nich zvláštní člověk, který do městečka až zoufale nezapadal. Sotva tento křehký blondatý mladík opustil klimatizovaný autobus a nadechl se horkého vzduchu, zbaběle prchl do stínu stromu. Z velkého batohu pak vytáhl tubu opalovacího krému a začal jím potírat svou bledou kůži. Cestující ho soucitně pozorovali. Bylo jim jasné, že v téhle zemi nemůže člověk jako on přežít.

Co kdybych vám teď řekl, že se tento dvaadvacetiletý človíček rozhodl pěšky projít polovinu Turecka a Izraele? Měli byste o něj starost? Já ano, protože ho dobře znám. Ten mladík jsem totiž já. Právě stojím na autobusové zastávce v hnusném tureckém městě a přemýšlím o tom, jak může být někde na světě takové vedro. A tohle je můj deník. Nic hezkého, jen starý linkovaný sešit, který můj dědeček ještě někdy za normalizace

přinesl z práce. Ale to nevadí, beztak jsem dysgrafik. Navíc do něj budu psát prasárny. Víte třeba, jak jsem před dvěma dny v Brně zahájil svou cestu do Turecka? Namluvil jsem jedné dívce v baru, že poutnická tradice velí strávit poslední noc se ženou. A skočila mi na to.

Vůbec netuším, jak dlouho mi bude cesta trvat. Nejspíš něco okolo dvou měsíců. Na zádech mám krosnu, která váží čtrnáct kilo. Víc prostě nést nejde. Sbalil jsem si do ní jenom oblečení, spacák, hamaku, chodecké hole, elektronickou čtečku knížek, lékárníčku, opalovací krém, pastu, sprchový gel, foťák, tři čtvrtě kila vepřového špeku, chleba, litr vody, plyšového medvídka a tenhle deník. To mi bude muset stačit, nedá se nic dělat. Abych si to udělal dobrodružnější, nemám s sebou ani mapu, jen seznam velkých měst, která chci projít. Spát budu venku nebo u lidí, kteří mě pozvou k sobě domů. A půjdu jenom pěšky. Žádná auta, motorky, bicykly, osli ani koně. Jen jedna jízda trajektem a jeden přelet kvůli válce v Sýrii. Jinak počítává pěší pouť plná puchýřů, opruzenin, nočních děsů a stýskání po mámě.

Původně jsem si chtěl o místech, kterými budu procházet, něco zjistit. Plán ale změnil článek „Jedovatí hadi a pavouci v Turecku“. Usoudil jsem, že moc čtu a málo chodím. A tak vrcholem mých příprav bylo zřízení cestovního pojištění k platební kartě. Stojí 350 korun na rok a hradí i repatriaci mrtvého těla. Šťěstí přeje připraveným... Ale teď už se těším na to, až konečně vyjdu. Poslední dva dny jsem strávil v autobusech a neplánovaně taky šel kus pěšky a pak jel stopem. Podvedla mě totiž bulharská autobusová společnost Metro. Prodali mi lístek do Edirne, kam ale autobus vůbec neměl zajíždět, protože mířil do Istanbulu. A tak mě vyhodili v noci na dálnici asi dvacet kilometrů od města. Po cestě mě málem sežrala smečka psů.

Nezbylo mi než utéct a počkat, až mě někdo přes jejich území sveze stopem. Tři hodiny jsem seděl na kameni u silnice, čekal na východ slunce a rozhodl se vrátit domů. Takže každý kilometr, který teď ujdu, bude nad rámec plánu. Ale dost řečí, je čas vyrazit.

První kilometry proběhly překvapivě dobře. Před zničujícími účinky UV záření mě chránil klobouk a tlustá vrstva opalovacího krému, před vším ostatním nezdolný optimismus. Měl jsem upřímnou radost, že po všech těch útrapách cesty autobusem má pouť konečně začala. Ze silnice se mi nabízel krásný výhled na nekonečná pole slunečnic, které se moudře odvracely směrem od slunce. „Istanbul 168 kilometrů“ hlásal první rozcestník, který jsem potkal. To znamená, že mě od perly Orientu dělí sotva šest dní cesty. Povzbudivé a radostné! Ještě více mě ale potěšili mí staří kamarádi řidiči kamionů. Mnoho z nich totiž o existenci poutníků ví a zdraví je. Není divu, vždyť se mnou sdílejí prakticky stejný osud. Ovšem jen jeden z nás má klimatizaci.

První kontakt s místním obyvatelstvem mi kromě řady srdečných úsměvů přinesl také konverzaci v té nejhorší představitelné angličtině. Asi třicetiletý muž znepokojeně sledoval, jak si u napajedla sundávám své těžké boty a omývám si nohy. Když zjistil, že jdu daleko, rozhodl se věnovat mi své sandály. „Tvoje boty Turecko ne dobrý. Vem moje boty, já koupím nový,“ naléhal na mě. K dobrodinci, který měl nohy o čtyři čísla menší než já, jsem ale byl neoblomný. Nakonec jsme se domluvili na kompromisu a já si odnesl kilo meruněk. Mé italské boty, se kterými jsme společně ušli už tři tisíce kilometrů, zůstaly zachráněny.

Pěkné odpočívadlo se vzrostlými stromy a potůčkem si přímo říkalo o to, aby si na něm nějaký poutník dopřál

pozdní oběd. V rámci projektu budování náboženské tolerance na obou stranách jsem si k ramadánovému obědu vybalil vepřový špek, nakrájel ho na tenké nudličky a labužnický si je pokládal do úst. Perverzně přejeden prvním pořádným jídlem za poslední dva dny jsem se pak svalil do trávy a tvrdě usnul. Ze zaslouženého odpočinku mě vyrušila až matka s dvěma dětmi, které hlučně vtrhly do mého rurálního apartmá. Chlapec byl ozbrojen plastovou pistolí, to mi ale nezabránilo, abych si s ním a jeho sestrou nezačal hrát. Protože s malými lidmi neumím moc zacházet, nenapadlo mě nic lepšího než je naučit dávat si high five, low five a podobné pitomosti. Děti tato aktivita překvapivě zaujala a na okamžik jsem pojal podezření, že se mi podařilo je nadchnout pro neškodnou a přátelskou aktivitu. To ale chlapec vyvrátil hned po mém odchodu. Když jsem dětem mával na rozloučenou, zrovna své sestře zezadu držel pistoli u hlavy a nutil ji dát si s ním high five. No jo, Ladislave, první kulturní nedorozumění je tu.

Vpodvečer u mě zastavila dvojice cyklistů, kteří mířili do Istanbulu. Potěšilo mě, že se za poznáním Turecka nevypravují sám, a slíbil jsem jim, že na ně v Istanbulu počkám. Jinak mi cesta nepřinesla nic zajímavého. Snad jen zjištění, že slunečnice po celém dni cesty kolem slunečnicového pole poněkud ztrácejí svůj půvab. Večer jsem se dostal do města Vize a rozhodl se vyzkoušet slibovanou muslimskou pohostinnost. Na zahradě rodinného domku totiž sympatická rodinka zrovna popíjela kávu, což ve mně probudilo touhu po kofeinu. Propracovat se k vysněnému šálku bylo snadné. Stačilo pár minut zvědavě koukat přes plot a přijali mě mezi sebe. Naši konverzaci tlumočila rumunsky mluvící babička. Pravda, kdybych uměl rumunsky a ona měla zuby, domluva by byla snazší, ovšem i tak mě naše setkání obohatilo po stránce materiální i duchovní.

Rodině jsem ochotně snědl všechnu baklavu a na rozloučenou ještě očesal švestky.

S příchodem tmy se neodvratně přiblížil okamžik, kdy bylo zapotřebí najít si místo na spaní. To vždycky v nové zemi provází spousta mrzení. Než se naučím odhadnout, co je bezpečné, paranoidně se snažím ubytovat na místech vzdálených všemu živému. Kolonizaci Turecka mi ale tentokrát usnadnil důchodce obývající malou boudu u zříceniny hradu za městem. Tento pán má zvláštní koníček – být na všechny milý. Ve svém příbytku hostí mladé kluky z širokého okolí, kteří tam chodí hrát videohry, listovat pornočasopisy a řešit problémy dospívání. Oslizlou odpornost interiéru plně vynahrazovala srdečnost hostitele, který se mnou popíjel čaj a rusky mi vyprávěl o svém životě. Stará se o zříceninu a svou boudu přeměnil na kiosek, který je centrem setkávání místní mládeže. Stydlivé muslimské dívky se tam dostanou, jen když si je přivede některý z chlapců, ovšem pro kluky představuje zchátralá budova středobod společenského dění ve městě. Mohou si tam totiž tajně dát pivo a vykouřit cigaretu. A starý pán je rád, že se kolem něj něco děje.

„Moc rád tu přespím, ale radši bych si lehl venku,“ vysvětloval jsem opatrně svému hostiteli, proč nechci spát na jeho prolezelém gauči. Nerad bych ho urazil, když ke mně byl tak milý. „Jsi můj host, můžeš ležet, kde chceš,“ odvětil mi rozhodně. Usnout v hamace na zahradě mi po dvou dnech beze spánku trvalo sotva minutu. Unavení lidé prostě nemají na nostalgie, radost ani koukání na hvězdy čas.

DEN 2.

Jednou z prvních věcí, které vás na cestě napadnou, je to, že do cíle nemůžete nikdy dojít. Bolí vás nohy a záda, objevují se první puchýře a nemůžete vystát příšerné vedro. Je vám jasné, že v takovém stavu prostě 1 400 kilometrů nemůžete vydržet. A je to jediné dobře. Když se slepě nesoustředíte na cíl, můžete si víc užívat přítomnost. Navíc přestanete počítat kilometry, které vás dělí od konce cesty, ale máte radost z těch, které už jste urazili. A to jsou výrazně veselejší počty.

Zavěšen ve své hamace jsem se oddával snění až do čtvrt na devět. Ta věc je neskutečně pohodlná, jednou si ji musím pořídit do domova důchodců. Celý den v ní budu ležet a vyprávět sestřičkám dobrodružné zážitky ze svého života. Pak jednoho dne povolí špatně uvázaný uzel, já spadnu na zem, zlámu si pánev a zemřu. Pokud mě v Turecku nesežerou psi, opravdu to tak udělám. Rychle jsem si sbalil věci a šel se rozloučit se svým hostitelem. Protože kluci za zboží z jeho kiosku platí, přišlo mi správné udělat totéž. Byla to ale velká chyba. „No jo, Češi,“ poznamenal a zakroutil hlavou, když jsem mu házel peníze do pokladničky. Trochu mě potěšilo, že nás tento pán na rozdíl od zbytku světa nepovažuje za zloděje, nýbrž chorobné platiče. Můj čin se ho ale očividně dotkl. Nedá se nic dělat, budu muset být opatrnější a spořivější. Místní kultura si to žádá.

Cesta nebyla o nic zajímavější než včera. Procházel jsem několika táhlými městy, která představovala zhmotnění nezájímavosti. Výhodou měst ale je, že se v nich setkávají heretici ignorující ramadán. „Çay, çay,“ volali na mě celý den přátelsky lidé z kaváren, bister a stánků v touze pohostit mladého turistu. A já ochotně přijímal. Toho dne jsem zasedl u šálku čaje v sedmi

CO ZNAMENÁ „ÇAY, ÇAY“

Çay, çay v překladu znamená čaj, čaj. Zpravidla ale dostanete jen jeden. Tradičně se pije z malé skleničky, oslazený dvěma kostkami cukru.

různých podnikcích. Na tureckém čaji si místní náramně zakládají. Všude se pije jen jeden druh – čaj Rize, který pochází ze stejnojmenné hornaté provincie. Kilogram si v obchodě můžete koupit asi za sto korun, jedna sklenička hotového nápoje vás v kavárně vyjde na pět až deset korun. Ale jak už víme, když vás někdo pozval, platit se nesmí. Stačí chválit a usmívat se. Podle antropologů je původním smyslem úsměvu a smíchu ukázat, že máte dobré úmysly. A mají pravdu. Seděl jsem u silnice ve skupině asi deseti chlupatých Turků. Žádný z nich neuměl cizí jazyk, já zase ani slovo turecky. A tak jsme spolu jen pili čaj, smáli se a měli radost. Slova ani ruce jsme při pití čaje nepotřebovali. Účel našeho setkání byl přece jasný. Prostě mě v duchu tradice chtěli pohostit, protože procházím jejich vesnicí a zjevně jdu daleko. Ještě štěstí, že se v Turecku nepije alkohol. Kdybych místo každého čaje dostal panáka slivovice, patrně by mi explodovala játra. Snad právě tohle je důvod, proč žádná středověká poutní trasa nevedla přes Valašsko.

26 Den mi přinesl především další kontakt se spalujícím tureckým vedrem. Už v jedenáct dopoledne jsem ztěžka oddechoval u napajedla pro dobytek. Předsevzetí pít vodu pochybné kvality jen tehdy, když to bude opravdu nutné, vzalo za své a já lačně hltal doušky chladné vody vytékající ze zrezivělé trubky. Pak jsem si omyl ramena zmučená těžkou krosnou

a svalil se do stínu stromu. Podobná napajedla jsou v Turecku všude – nejen ve vesnicích, ale také u malých silnic vedoucích pustinou. Když už patnáct kilometrů nenarazíte na vesnici, určitě potkáte alespoň jedno napajedlo. Dobytek totiž našťěstí bez vody vydrží ještě kratší dobu než poutník. Tyto betonové oázy mě pravidelně zachraňovaly před smrtí žízní (denně jsem vypil šest až deset litrů vody) a zároveň se zasloužily o to, že jsem za celou cestu ani jednou netrpěl zácpou.

Pozdě odpoledne si mou pozornost získal postarší usměvavý muž. Zatímco celý den na mě všichni volali „çay, çay“, on mě k sobě lákal slovy „Nescafé, Nescafé“. Nabídku jsem rád přijal a o chvíli později jsme již seděli na zahradě před jeho bazarem a popíjeli onu nedobrou směs kávy, sušeného mléka a přílišného množství cukru zvanou Nescafé 3v1, která je v Turecku z nepochopitelného důvodu populární. Připojil se k nám také Tukan – mladý student komparativní literatury na univerzitě v Istanbulu, který v bazaru přes prázdniny vypomáhá a podobně jako všichni turečtí vysokoškoláci umí slušně anglicky. Šéf mě nejprve seznámil se svým podnikáním – dvůr o velikosti hokejového hřiště byl plný starého nábytku, motorů, elektrospotřebičů a různého náradí. Trochu jsem ho podezíral, že jen sundal nápis „skládky“ a nahradil jej cedulí „bazar“. Pak se rozhodl mě seznámit s krásami Turecka. Na kus novin nakreslil ovál, který měl představovat tvar jeho země, a za pomoci Tukanova překladu mi představoval krásná místa. Zaujalo mě, že všechna byla stovky kilometrů vzdálená od mé trasy. „A co je tady?“ zeptal jsem se a ukázal, kterou část Turecka mám v plánu projít. Muž se zasmál a cosi turecky zahlaholil. „Říká, že tam jsou jenom pole a ovce,“ přeložil mi Tukan. Majitel se později omluvil, že musí odjet pro cigarety. Ještě než nás s Tukanem opustil, nabídl mi, že si mohu z jeho obchodu cokoli odnést

jako dárek na cestu. Aby dal najevo, že mluví i o těch nejceněnějších kouscích, pokynul směrem k regálu s vrtačkami, brusy, sbíječkami a dalším stavebním náčiním. Těžké to odmítnutí pro spořivého člověka. Chvilí jsem zvažoval, zda bych přece jen něco na cestě nezužitoval, ale nakonec zvítězil rozum a bolest zad.

Když šéf odjel, Tukan mi uvařil další kávu a pověděl mi něco o sobě. Je velkým fanouškem ruské klasické literatury, má perfektní přehled o tom, co se děje ve zbytku Evropy, a je hodně kritický k současným poměrům v Turecku. „Už náš první prezident, Atatürk, říkal, že musíme koukat na západ. Teď se ale děje pravý opak a to je chyba. Do Evropské unie bych vstoupit nechtěl, styděl bych se za ty poměry, co u nás panují,“ vysvětloval mi Tukan. Jak už to mezi mladými muži bývá, řeč přirozeně přišla také na dívky. „Tak padesát procent holek opravdu zůstává pannami až do svatby. Není to ale kvůli náboženství. Jsou jenom příliš škaredý,“ ozřejmil mi. „A co by mi udělal otec, kterému jsem zbouchnul dceru? Zastřelil by mě?“ zeptal jsem se, abych se připravil na onu nesmírně nepravděpodobnou situaci. „Kdepak, to ne. Nejdřív by se tě snažil přinutit, ať si ji vezmeš,“ vyděsil mě Tukan ještě horší variantou. Zatímco jsme se spolu bavili, obloha se zatáhla a vše ukazovalo na to, že bude pršet. Rád jsem proto přijal Tukanovu nabídku, abych spal u něj doma. Zastavila se za námi také Tukanova babička, aby nás pozvala k sobě domů na ramadánovou hostinu. Po západu slunce jsme za ní vyrazili. V malém domečku už pro nás mezi početnou rodinou nebylo místo, a tak jsme pojedli venku. Paní Tukanová starší nám přinesla vývar, rýži s kuřetem, salát, meloun a konvici čaje. V přátelské konverzaci jsme se nevyhýbali ani ryze mužským tématům, jako jsou sex, pornografie, jednorožci, drogy a láska k našim matkám. Ta

Tukanova je podle všeho značně emancipovaná. Před několika lety se rozvedla s Tukanovým otcem, pracuje jako fotografka v Istanbulu a za dva měsíce se chystá přestěhovat do Londýna. Anglicky neumí, ale plánuje se to naučit na místě. „Ať s ní tu loď potopí,“ poznamenali by protiimigrační aktivisté. Mám pro vás špatnou zprávu, pánové. Ta dáma poletí letadlem.

Domů jsme přišli až po půlnoci a Tukan mě před spaním požádal ještě o jednu laskavost. Rozhodl se mě využít k tomu, abych vyžehlil průšvih, který si udělal u své přítelkyně. Napsal mi pár tureckých frází, ve kterých se jí omlouvá, a natočil si mě na telefon při jejich čtení. Prý se bude smát a udělá jí to radost. Jako loajální přítel jsem ke vzkazu anglicky přidal několik hřejivých vět, které chce slyšet každá dívka. To vyžadovalo jistou dávku improvizace, protože se Tukan o své slečně během naší pětihodinové konverzace zapomněl zmínit. Láska jako trám, zdá se. Tukan trval na tom, že budu spát v jeho posteli a sám se vyspí na zemi v kuchyni. Protože odmítat tureckou pohostinnost je neslušné a nepohodlné, s radostí jsem tuto nabídku přijal a uvelebil se do peřin. V dálce hlasitě kvákaly žáby a já se před spaním zabýval myšlenkou, zda žabáci rozlišují mezi ošklivými a pohlednými žábami, nebo prostě berou všechno, co je slizké.

DEN 3.

Často vůbec nenajdu otevřený obchod; a pokud ano, znamená to, že bych musel vláčet další váhu navíc. S jídlem jsem tak z velké části odkázaný na pohostinnost místních. Jejich ochota pro mě ale není důležitá jen kvůli tomu, že se najím. V první řadě mi ukazuje, že jsem v jejich zemi vítán a mohu si tam připadat jako doma. A věřte mi, že pro osamělého cizince je to ta nejdůležitější věc.

Ráno jsem pode dveřmi našel ceduli ve špatné angličtině. „Matka přišla z práce až pozdě v noci, ale pokud vydržíš do osmi ráno, tak ti udělá snídani.“ Podíval jsem se na hodiny, které ukazovaly čtvrt na deset, a vyrazil do kuchyně. Tam mě mimo Tukana uvítala tmavovlasá kráska, která vypadala maximálně na pětadvacet, a asi čtyřicetiletý pán – prý souseď. Zdá se, že paní Tukanová je ještě emancipovanější, než jsem si myslel. Vzdor přítomnosti svého souseda mi řekla, že chlapi jako já se tureckým dívkám moc líbí. Potvrdila mi tak to, co už jsem si dlouho myslel. Snědým kráskám se nejvíc zamlouvají blondatí kluci. Ha! A máte to, tmavovlasí modelové z dívčích časopisů. Tohle je země nás blondatých. Konečně někde na světě! Paní Tukanová mi svým výrokem udělala opravdovou radost.

Ze souseda se vyklubal veselý chlapík. Vyprávěl mi, jak v roce 1996 se svým strýcem bez víza vycestoval za prací do Rakouska. Na hranicích je prý málem chytili celníci, před kterými se pak dva dny schovávali na stromě. Soudě podle jeho neustálého smíchu je taková emigrace vesměs legrační věc. „Našel jsem si práci na farmě, ale v Rakousku se mi vůbec nelíbilo. Všichni po mě chtěli, abych hrozně moc pracoval, a navíc mi nechutnal jejich chleba. Nenáviděl jsem ho tak moc, že

jsem po třech měsících přišel na policejní stanici a požádal je, ať mě pošlou domů,“ tlumočil mi Tukan tklivý příběh se šťastným koncem. Do Rakouska by se ale soused rád znovu podíval, protože tam pořád žije jeho strýc. Potíží ovšem tkví v tom, že je ze země vyhoštěn. Jako správně vychovaný hoch z pohraničí jsem vyobcovanému cizinci dal svůj telefon a slíbil, že když přijede do Česka, ukážu mu půvaby Šumavy a Schengenské dohody.

Snídaně mi poskytla neodolatelnou příležitost nezřízeně se přejíst. Vajíčka, ovčí sýr, smažené brambory a zapékané fazole jsem do sebe ládoval tak dlouho, dokud jsem se nedostal na samý pokraj svých strávnických sil. Soused mě pak marně přesvědčoval, ať s ním strávím den, že mi ukáže město a pozve mě na pravý kebab. Sytý Ladislav ale nikdy nechce jídlo, a už vůbec ne památky. Když jsme se loučili, Tukan mě odvedl stranou od matky. „Ladislave, čeká tě dlouhá cesta. Mám našetřené peníze, tak bych ti na cestu mohl nějaké dát,“ nabídl mi. V Turecku očividně věci opravdu chodí jinak. Se servilním úklonem jsem Tukanovi poděkoval, peníze odmítl a hluboce se zastyděl za všechny ty věci, které mě celé ráno napadaly při pohledu na jeho matku.

32 Zvesela jsem vyrazil a měl na paměti Tukanovu radu, jak se přiblížit k Istanbulu, aniž bych skončil na dálnici. Kousek za městem jsem procházel chudinskou čtvrtí plnou vybydlených bytových domů a příběhly ke mně čtyři snědé děti. Byli to Kurdové, kteří mají v Turecku pověst zlodějů a násilníků. Děti skutečně projevily značnou dotěrnost, když mi začaly šmátrat v kapsách krosny. Dřív než jsem sebral odvahu je okřiknout, to za mě udělal dělník z přilehlé stavby a mladí delikventi se rozprchli. Netrvalo dlouho a samozřejmě jsem skončil na dálnici. Naštěstí nebyla příliš frekventovaná a díky široké krajnici jsem

si připadal bezpečně. Ovšem dojít sto kilometrů do Istanbulu po dálnici byl přesně jeden z těch kousků, které jsem matce slíbil nedělat.

Po pár kilometrech se přede mnou objevila věznice, kterou střezila dvojice policistů. Vyrázil jsem se jich tedy zeptat, kudy z mé šlamastiky ven. Kluci otevřeli těžké železné dveře a pozvali mě do svého strážního domečku. Za velkým stolem seděl důstojník, který ochotně vytáhl telefon, aby mi trasu ukázal na mapě. Muži mi přinesli čaj a já přemýšlel nad jistou absurditou oné situace. Vedle mě stáli tři vojáci se samopaly, za mnou těžká vrata a všude kolem mříže a ostnaté dráty. Matce jsem slíbil průběžně poslat pár fotografií a napadlo mě, že tohle je ideální kompozice pro první z nich. Kluci mě ochotně vyfotografovali, ovšem přiložit mi zbraň k hlavě odmítli. Prý je to proti předpisům. Marně jsem jim vysvětloval, že proti předpisům je všechno, co je legrace. Byli neoblomní.

Vydal jsem se doporučeným směrem a cesta mě svedla na úzkou rozbitou asfaltku kopírující dálnici. Po pár kilometrech mě do nosu praštil pach pálených pneumatik, který pocházel z hrozivě vypadající osady. Lidé tam žili v přístřešcích z igelitů a všude kolem se povalovaly odpadky, izolace z kabelů, rámy kol a podobné harampádí. Osadníci by mě pravděpodobně nechtěli zabít ani okrást, ale trvali by na tom, abych s nimi pojedl. Podobné dobrodružství ovšem může Středoevropana s křehkou imunitou přivést do záhuby a odmítat jídlo je pro spořivého člověka traumatizující. Nezbylo mi tedy než přidat do kroku a nebezpečí nehygienické pohostinnosti uniknout.

Odpoledne jsem se zastavil na čaj s důchodcem, který dvacet let pracoval v Německu. Oprášil jsem rodný jazyk babičky Gertrudy Schachner a promluvili jsme si o tom, jaké to tam je. „To víš, my Turci se rádi bavíme. Ale Německo? To je jenom

samé ‚Arbeit‘,“ popsal mi svou útrpnou zkušenost. „To si nevyberete. Pro mě je zase Turecko samé ‚zu Fuß gehen‘,“ politoval jsem pro změnu sám sebe. Kdybychom dobře ovládali společný jazyk, nepochybně by naše setkání skončilo sepsáním manifestu proti aktivitě a rozpoutání líné revoluce.

Vpodvečer jsem dorazil k velké vodárenské věži. Můj vrozený neklid, všetečnost a zvědavost mi nikdy nedovolí opustit podobná místa nedobytná, a tak jsem na ni vyšplhal po vetším zrezivělem žebříku. Vrchol musel být alespoň ve dvou stech metrech nebo tak nějak. Políbila mě tam múza a našeptala mi dokonalou kompozici, která bude jasně ilustrovat mou samotu, vyrovnanost a vládu nad světem. Umělecký záměr byl prostý – autoportrét muže, který z okraje věže močí do nekonečné hloubky pod ním. Močový měchýř mi ale poskytl dostatek munice pouze na jediný pokus. Výsledkem byla fotografie bezhlavého muže v nehezských kraťasech krátce před zahájením výkonu.

Procházel jsem kolem ohrady s ovceři a přes plot na mě štěkala trojice velikých psů. Soudě podle hlasitosti a vášnivosti štěkotu přísahali mě totálně zničit. „Ještě že je mezi námi ten masivní plot obehnaný ostnatým drátem,“ honilo se mi hlavou, zatímco jsem nepřilíš přesvědčivě předstíral, že psy nevidím. Netrvalo dlouho a první z nich plot podlezl. Vytáhl jsem pepřový sprej, chodeckými holemi si psy držel od těla a pomalu couval z jejich teritoria. Vrčící bestie se ke mně ale přiblížily tak blízko, až jsem cítil zkažený pach jejich tlam. Skutečnost, že pomalu couvám z jejich území, přitom přecházeli s americkým úsměvem. Vše ukazovalo na to, že mě čeká tuze velká mrzutost.

Vždy mě překvapí, jak dokonale v takovou chvíli dokáže fungovat lidský mozek. Vzpomínám si, jak mě při cestě do Říma na přechodu přehlédl řidič auta. Zakřičel jsem na něj,

CO PŘÍŠTĚ NECHÁM DOMA

Vaříč, který nepasuje na mou plynovou bombu, bombu, která nepasuje na můj plynový vaříč, léky na zácpu, speciální náplasti nahrazující kůži při těžkých popáleninách, kompas, plyšového medvídka, druhý telefon a nůž s vývrtkou.

zapřel hole o silnici a uskočil dozadu tak mocně, že stačil zabrzdit a jen mě decentně nabral na kapotu. Tuto příhodu mi dodnes připomíná porouchané zavírání hole. V okamžiku, kdy jsem uskočil, už totiž byla pod nárazníkem. Motorista do mého osudu vstoupil i tentokrát. Na malé rozbité silnici, kudy projelo jen několik aut za hodinu, se totiž najednou objevila dodávka. Řidič zatroubil na psy, kteří o kus ustoupili, a zastavil vedle mě. Naskočil jsem do dodávky plné stavebních dělníků a marně jim vysvětloval, že chci popovést jen pár set metrů. Řidič zastavil až v několik kilometrů vzdálené vesnici. „Nic tam není, proč tam chceš vystupovat?“ ptal se mě. Chvilí jsem mlel něco o pouti, ale nikdo mě zjevně nechápal. A pak přišla ta spásná myšlenka. „Kebab. Chci si dát kebab,“ řekl jsem. Kluci jen uznale přikývli hlavou nad mým dobrým vkusem a otevřeli mi dveře. Vystoupil jsem z auta a v duchu děkoval boží prozřetelnosti. Mohl mi ale vůbec křesťanský Bůh poslat na pomoc muslimy? Myslím, že spíš ne. Bůh totiž představuje vykonavatele zákonodárné, soudní i výkoné moci nad určitým územím (což z něj mimochodem dělá diktátora). A na území Turecka se na mě vztahují pravomoci místních orgánů. Z hlediska mezinárodního práva tedy spadám pod Alláha a pravděpodobně mi pomohl právě on.

Když začalo pršet, byla už celkem tma. Předě mnou se ale naštěstí rýsovala silueta opuštěného domu. Díky, Alláhu, dneska jsi byl fakt dobřej. Strop držela masivní železná tyč a všude se válelo plno odpadků. Prozíravý stavební dělník tyč umístil tak šikovně, že jsem si mezi ni a klapku krbu mohl pohodlně natáhnout hamaku. Pak nadešel čas připravit si večeři. Vytáhl jsem vařič a malou plynovou bombu, která mě provází už od severu Itálie. Tam jsem si ji koupil jako náhradu za dosluhující kolegyni, která ale nakonec vydržela až do Říma. Neotevřena zůstala i během cesty k Severnímu moři. A teď konečně přišla její velká chvíle. Odstranil jsem bezpečnostní uzávěr a začal na ni šroubovat vařič. Neúspěšně. Bomba, s níž jsem pěšky a na kole urazil 3 800 kilometrů, na něj totiž nesedí. Skvělá práce, Ladislave, tohle se fakt může stát jen tobě. Začal jsem se smát. Vlastně o nic nejde, je to úplná banalita. Problém bych z ní udělal až v okamžiku, kdy bych si nechal zkazit náladu. Takový komfort si ale na pouti nemůžu dovolit. Spát jsem šel hladový, ale v suchu. Tentokrát jsem usínal nejen v očekávání pádu hamaky, ale rovnou celé stavby.

DEN 4.

Slunce. Všude a pořád. Nevyhnete se mu. Probodává vás svými paprsky, oslepuje oči, spaluje kůži. Kdybyste mysleli jen na to, jaké je vedro, do pár hodin zešílíte. Musíte se soustředit na jiné věci - na ptáky, pole, vůni sena, kopce na obzoru. Ale je to fuška. Už proto, že čím větší je vedro, tím víc utichne veškerý život kolem vás. I hmyz má dostatek rozumu na to, aby v poledne nikam nevylézal. Na rozdíl od vás.

Je to definitivní. Na nohou se mi objevují puchýře a já nevím, jak jim v tom zabránit. Už jich mám pět a další jsou na cestě. Kombinace uzavřených bot, čtrnáctikilového batohu na zádech a rozpáleného asfaltu je vražedná. Není to žádná novinka. Tisíc kilometrů s nohama plnými puchýřů jsem si vyzkoušel už po cestě do Říma. A díky tomu vím, jaké je to peklo. Puchýře totiž mají jednu mrzutou vlastnost - bolí jen tehdy, když na ně šlápnete. Sotva zvednete nohu, bolet přestanou. Když za den ujedete čtyřicet kilometrů, zabolí vás asi sedmdesátisíckrát. A to je přesně sedmdesátisíckrát víc, než bych si představoval. Nedá se ale nic dělat. Nohy si několikrát denně myji vodou nebo dezinfekcí na ruce a večer je natírám vazelínou. Puchýře podlepuji, ale nepropichuji. Říkám si totiž, že mé tělo patrně ví, proč je vytváří. Asi byla chyba číst si ta poutnická diskuzní fóra, kde se píše o puchýřích a jejich rizicích. Prý je jen otázkou času, než přijde infekce, kvůli které neujdete už ani krok. A tak se ke psům přidal další důvod, proč do Jeruzaléma nikdy nemohu dojít - infekce.

Už čtvrtý den mě obklopují pole plná slunečnic, začínají mě trochu rozčilovat. Nechtěl bych žít v zemi plné polí, na kterých roste jen jediná plodina. Slyšíš, Andreji? Slunečnice mají

CO SI PŘÍŠTĚ URČITĚ VEZMU ZNOVA

Prodyšné tričko, kraťasy, trenýrky, dlouhé kalhoty, rolák, bundu, cho-
decké hole, spacák, hamaku, náplasti, nůž, deník, elektronickou čteč-
ku knih, fotoaparát, vazelínu, dezinfekci na ruce.

každopádně oproti řepce tu výhodu, že nepáchnou. A oproti mně zase tu, že před sluncem mohou uhnout. Na snídani mě pozvala skupina chlapíků, kteří opravovali dráty vysokého napětí. Ten nejodvážnější z nich měl na sobě plážové kraťasy a žabky, ani ostatní nevypadali jako z příručky o bezpečnosti práce. Poté, co jsme společně pojedli sušenky a popili kolu, kluci trvali na tom, že si spolu musíme udělat selfie. Jsem upřímně zvědavý, na kolika facebookových profilech se během své cesty objevím. Dělníci mi z vrcholku sloupu mávali ještě dlouho po mém odchodu. Dlužno říci, že většina z nich oběma rukama. Veselí a odvážní lidé, ti Turci.

O pár kilometrů později se u mě zastavila skupinka amatérských cyklistů v dresech. Nejstarší člen skupiny si vzal na cyklovyjíždku balík toaletního papíru, který měl přivázaný na nosiči. To ve mně budilo obavu, zda jej nezdržuji od důležitější činnosti. Francouzsky hovořící člověk pro mě ale znamenal vstupenku do Istanbulu, a tak jsem to riskl a optal se na cestu. „Máš rád holky?“ položil mi sugestivní otázku. Při pohledu na jeho druha, který si zrovna svlékal dres, jsem částečně z obavy o vlastní bezpečí odvětil, že dívky mám velice rád. „Tak v tom případě běž po pobřeží Marmarského moře. Je to trochu zacházka, ale budeš spokojenej,“ poradil mi cyklista. Doporučení tohoto zkušeného a vždy připraveného muže jsem vyslyšel

